



הנחיות כלליות

האולימפיאדה אינה מבחן. מעטים המתחרים שיכולים להשיב תשובות מלאות ונכונות על כל השאלות. האתגר הוא לצבור נקודות, וההצלחה בתחרות היא יחסית לכלל הפותרים.

האולימפיאדה תיערך בשתי רמות: רמת חטיבת ביניים ורמת תיכון. לעיתים יהיו שאלות משותפות, לעיתים יתבטא ההבדל בדרך הניסוח ובאופן התשאל. **שאלות בדרגת קושי של תיכון מסומנות בקובץ הזה באמצעות שתי כוכביות (**).**

מומלץ לעבור על דפי **שאלות נפוצות** ו**טעויות נפוצות בנוגע לאולימפיאדות** באתר.

בהצלחה!

מקבץ שאלות לדוגמה - שלב א'

1. יוסי נדבק בקורונה אך למזלו הוא **אסימפטומטי**. אסימפטומטי הוא:

- (א) בעל תסמינים קלים
- (ב) לא מדביק
- (ג) ללא תסמינים
- (ד) בריא

2. **חשוב לשמור על היגינה. המילה העברית להיגינה היא:

- (א) נְקוּת
- (ב) גְּהוּת
- (ג) הִגִּינוּת
- (ד) אֶסְתֵּטִיקָה

3. כל החדקנים כשנטיים ונוהגים לחזחז מפעם לפעם. כל מי שאי-פעם חזחז וגם התלסק, בהכרח כשנטי. סמנו את המשפט הנכון:

- (א) כל החדקנים אוהבים להתלסק.
- (ב) חדקנים לא אוהבים להתלסק.
- (ג) כל מי שמתלסק, בהכרח גם יודע לחזחז.
- (ד) אם מישהו לא מחזחז, הוא בוודאות לא חדקן.
- (ה) כשנטיות היא תכונה של חדקנים בלבד.
- (ו) חדקניות היא תכונה של כשנטיים בלבד.

4. **האקדמיה ללשון קבעה שתי מילים למילה הלועזית "מנגל". לכל מילה גון משמעות שונה. מתי נשתמש בכל אחת?

- (א) **מְצָלָה:** _____
- (ב) **מְצָלָה:** _____

5. דניאל ודורית אוהבים לקנות ירקות טריים. איפה הם ימצאו אותם?

- (א) בשוקי העיר
- (ב) בִּשְׁוֹקֵי העיר
- (ג) בשוקי העיר

6. **ביחיד כַּת, ברבים:

- (א) כַּתּוֹת
- (ב) כַּתּוֹת

7. שמעון העשיר הפסיד את כספו, את שמו הטוב ואת חירותו לאחר שנתפס בהונאת משקיעים ונשפט לעשר שנות מאסר. ממש **מַאיגְרָא רָמָא לְבִירָא עֲמִיקָתָא**. מה משמעות הביטוי הארמי המודגש?

- (א) מעבר ממעמד גבוה למעמד נמוך ושפל.
- (ב) מעבר מאיגרת כתובה לבור עמוק.
- (ג) מעבר ממקום מגורים נחשק לפחונים דלים.

(ד) מעבר מבית המעצר לבית כלא נוקשה.

8. **מה משמעות הביטוי הארמי **מַאִיגְרָא רְמָא לְבִירָא עִמִּיקְתָּא**?

(א) מגג גבוה לבור עמוק

(ב) מאיגרת כתובה לבאר עמוקה

(ג) מגבעה גבוהה לביצה רדודה

(ד) מאגרה גבוהה לעוני שפל

9. **צופן החלפה**

שודדים רוצים לגנוב יהלום ייחודי שעומד להגיע לישראל לתערוכה. השודדים השקיעו זמן רב בתכנון, אבל חסר להם מידע באשר למיקום של היהלום. מנהיג השודדים השיג את המידע וכתב לעמיתיו פתק מוצפן קצר:

צינפח זי צמצכפי ירמז יהמגמל פטפסא שבזצ בב שקמפד. תסגמ עצ
יזשמגמי תא צמצכפי כיפעתפט שתפנפ בספג יבפגממט. צי ממחזפ
שלשמב יחוג תסא. בכפבצ דמכפינגמי כוטמ צזמג מצמצ כצי טדג...
צמצכפי מצמצ בכטפ!

למרבה המזל הגיע הפתק לידי המשטרה. במשטרה כבר יודעים שכנופיית השודדים הזאת משתמשת אך ורק **בצופני החלפה**, כלומר בצפנים שבהם כל אות מוחלפת באות אחרת. עזרו לשוטרים לפענח את הפתק.

10. לעיתים השימוש בפסיק עשוי לשנות מאוד את המשמעות. התבוננו בצמד המשפטים:

(א) מאור: בואו לאכול ילדים.

(ב) סיוון: בואו לאכול, ילדים.

אצל מי כדאי לי להתארח - אצל מאור או אצל סיוון?



11. קפד ראשו

בשאלות "קפד ראשו" משמיטים את האות הראשונה במילה הראשונה, וכך מקבלים מילה חדשה. כך למשל אם נקפד את הראש של המילה כלב, נקבל את המילה לב.

(א) בובה שאמורה להבריא ציפורים משדות חקלאיים.

קפד ראשו: כלי נגינה ממשפחת כלי הנשיפה.

המילה הראשונה: _____

המילה השנייה: _____

(ב) ** אבן יקרה.

קפד ראשו: לכאן, לפה.

המילה הראשונה: _____

המילה השנייה: _____

12. רק ארבע מחמש המילים הבאות יוצרות צירוף עם מילה משותפת שאינה ברשימה. איזו מבין המילים הבאות אינה יוצרת צירוף עם המילה המשותפת?

(א) אור

(ב) פלס

(ג) שמש

(ד) חדר

(ה) זווית

13. מצאו את הכלל הלשוני

על פי כללי הכתיב חסר הניקוד (הכתיב המלא) נוהגים להוסיף את אימות הקריאה ו' ו-י' כדי להקל על הקריאה וההבנה של הכתוב. לעיתים מסומן הצליל ו ב-י' ולעיתים לא - לפי חוקים קבועים. לפניכם כמה מילים הכתובות על פי כללי הכתיב חסר הניקוד:

להישמר, עיתון, נכנס, שיגעון, מנהרה, מכתב.

על פי העיקרון המודגם במילים הללו, איזו מילה מבין המילים הבאות נכתבה שלא על פי כללי הכתיב חסר הניקוד?

(א) מישקל

(ב) אימא

(ג) גבעול

(ד) סיפר

14. **בתולדות הלשונות השמיות ידוע **המעטק הכנעני**, שמשקף שינוי בהגייה שהתרחש רק בשפות שמיות מן הענף הכנעני. העברית משתייכת לענף הכנעני, אבל האכדית והערבית לא. התבוננו בצמדי המילים הללו, והסבירו את המעטק הכנעני.

• בעברית: לְשׁוֹן, באכדית: לְשָאנוּ

• בעברית: אָנוּכִי, באכדית: אַנְאֶכּוּ

• בעברית: שְׁלוֹם, בערבית: סְלָאם

המעטק הכנעני הוא: _____

15. לפניכם מערכת נטייה של השורש **קר"א** בעברית המקראית (התנ"ך) ובעברית שנהגה בימי חז"ל (=תקופת המשנה והתלמוד):

• בלשון המקרא: קְרָאתִי, בלשון חז"ל: קְרִיתִי;

• בלשון המקרא: קוֹרְאוֹת, בלשון חז"ל: קוֹרוֹת;

• בלשון המקרא: יְקָאוּ ובלשון חז"ל: יְקָרוּ.

(א) בהינתן החוקיות לעיל, איזו צורה בלשון חז"ל תהיה בת הזוג של הצורה המקראית קראנו ?

(1) קְרָאוּ

(2) קְרִינוּ

(3) קְרִינוּ

4 קראו:

ב) גם בעברית המדוברת צורות שונות נהגות שלא על פי כללי הלשון התקנית בגלל השפעה של צורות דומות להן. באיזו מהצורות הללו, הרווחות בדיבור, משתקף התהליך?

1) לטאטאות

2) הלבשתי

3) להרבות

4) להזדכות

16. מתי התרחש הפשע?

הכספת של ד"ר פתח-גנובה נפרצה, וכל התכשיטים נגנבו. חברת הביטוח דרשה לדעת מתי בדיוק אירעה הפריצה. בכספת התגלה קלף נדיר שעשוי לסייע לנו לדעת את השעה המדויקת שבה נפרצה הכספת. האם תוכלו לסייע לד"ר פתח-גנובה לדעת מה הזמן המדויק שבו נפרצה הכספת?



הפתרון: _____